

Sevgi sözüğü, Arapçadaki “muhabbet” sözüğünün Türkçemizde yaygın olan karşılığıdır. Bununla birlikte her ikisi de dilimizde kullanılmaktadır. “Şefkat” kelimesi de Allah’n, “Rauf-Rahim” isimlerinden mahlûkata verdiği ve karşılıksız sevgiyi ifade eden çok güççliü bir kelimedir. “Aşk” da sevgiyi ifade eder. Fakat şefkat kadar etkileyici ve büyüleyici değildir. Çeünkü şefkat çok daha kapsamlı ve daha geniş anlamlıdır. Bir insan, sevdiği evladı dolayısıyla bütün yavrulara karşı bir şefkat hisseder. Oysa fani bir sevgiliye âşık olan bir insan her şeyi sevgilisine feda edebilir.^[2] Denilebilir ki, yukarıda zikrettiğimiz kelimeleri kullanmayan ve sevmeyen hiçbir insan yoktur. Çeünkü “sevmek” yaratıcı tarafından insanın fitratına yerleştirilmiş ve yüceltilmiş bir duygudur. Ömür boyu başkalarına düşmanca tavırlar sergilemekten geri kalmayanlar bile sevgi sözüğünü ağızlarından düşürmedikleri gibi kendi çocuklarını, yakınlarını ve kendilerini sevenleri seviyorlar. Sevginin zıttı kin, düşmanlık ve adavettir. Bu kötü ve zarar verici hasletleri davranışlarıyla gösterenler bile hiçbir zaman kin ve düşmanlık gibi sıfatlara sahip çıkmıyorlar. Bu durum gösteriyor ki, sevgi ve muhabbet sözükleri bizatihi güzeldirler. Sevgi ve muhabbet kelimeleri adeta mucizevî bir güce sahiptirler. Çeünkü bu iki sözük, yaşamın devam ettirilmesinde birinci derecede etkili olan ve çoğru zaman insanı ölmün kıyısından kurtaran birer sihirli sözüktürler. Strese maruz kalmış ve içine düştüğü bunalımın dehşetinden hayatına son vermek üzere olan bir insanın ilk aklına gelen şey, en çok sevdiği çocukları, eşi veya anne ve babasıdır. Çoğru kez bu sevgi insanı bunalımlardan kurtarmaktadır. Çeünkü son anda, çocuğuna gösterdiği şefkat aklına gelir ve onu üzmemek için hayatına son vermekten vazgeçer. “Hoşgörü ” ya da “müsamaha” kelimeleri ise, sevgi ve muhabbet kelimelerinin sonuçlarıdır. Çeünkü sevginin değerini bilen sever. Seven mutlaka başkalarına karşı tahammüllü ve hoşgörü olur. Hoşgörü, Hz. Peygamber’n (s.a.v) eliyle insanlığa sunulan kutlu uygarlığın temellerinden birisidir. Hoşgörüyü esas almayan bir uygarlık, yeryüzünde ne kadar gelişme gösterirse göstersin, başkalarını düşünme (diğergamlık) ilkesinden yoksun olduğu için, ötekileştirdiği insanlara tuzak olmaktan öteye geçemez. Yüzıyla yakın bir zamandır insanlığa kan kusturan ve kusturmaya devam eden Batı uygarlığı bunun en güzeli örneğidir. Sevgi ve Hoşgörünün Kaynağı Sevginin kaynağı imandır. Hoşgörünün kaynağı da sevgidir. Bir insanın kendisi gibi insanlara verebileceği en büyük fedakârılık sevgiden kaynaklanan hoşgörüdür. Çeünkü hoşgörü sevgi ve muhabbet temeline dayanır. Sevgi kâinatın yaratılış amaçlarından biri olduğu gibi kâinatın nuru ve hayatıdır. Zira bu varlık âleminde en önemli mesele hayattır. Hayat adeta kâinatın güneşi gibidir. Ancak hayata hayat veren sevgidir. Hatta denilebilir ki, kâinatın kütletlerini birbirine bağlayan en büyük bağ sevgi bağıdır. Kâinat büyük bir ağaç olarak tasavvur edilirse insan onun meyvesi olur. İnsan kâinatın meyvesi olduğuna göre, meyvenin çekirdeği hükmünde olan insanın kalbine kâinatı kuşatacak sınırsız bir sevgi yerleştirilmiştir.^[3] Fakat insan bu sınırsız sevgiyi kime

yönlendirecektir? Acaba her şey veya her nesne insanın bu sınırsız sevgisine layık mıdır? İşte asıl cevaplandırılması gereken sorular bunlardır. Bediöz zaman, “Nihayetsiz bir muhabbete layık olacak, ancak nihayetsiz bir kemal sahibi olabilir”[4] diyerek, insanın engin sevgisine ancak bötön kemal sıfatlarının sahibi olan Allah’n (c.c) layık olabileceğine vurgu yapıyor. Ona göre sınırsız muhabbet, sınırsız kemal ve cemal sıfatlarına sahip olan birisine, yani Allah’a mahsustur. İnsan bötön göcöyle sevginin asıl sahibini sevdikten sonra, ızdırapsız ve kedersiz bir şekilde diğ&er mahlûkatı ve eşyayı da onun namına sevebilir. “Yoksa muhabbet leziz bir nimet iken elim bir nikmet (musibet) olur.”[5] Sevmek ruhsal bir hoşnutluk ifade ederken hözön ve elem verici bir aşka dönöşör. Gerçekten de iman etmiş bir gönöl, önce Allah’ı sever, diğ&er mahlûkatı da Allah adına sever. Yunus’un deyiş&yle “yaratılanı sever, yaratandan ötörö.” Kur’an-ı Kerim, imandan ve sevgiden yoksun olan kalpleri taş& benzetir. Hatta taş& bile böylesi kalplerden östön tutarak şöyle buyurur:

ثُمَّ قَسَتْ
قُلُوبُكُمْ
مِنْ بَعْدِ
ذَلِكَ
فَهِىَ
كَالْحِجَارَةِ اَوْ
اَشَدُّ
قَسْوَةً
وَاِنَّ مِنَ
الْحِجَارَةِ
لَمَا
يَتَفَجَّرُ
مِنْهُ
اْلاَنْهَارُ
وَاِنَّ
مِنْهَا
 لَمَا
يَشَّقَّقُ
فَيَخْرُجُ
مِنْهُ
الْمَاءُ
وَاِنَّ
مِنْهَا
لَمَا
يَهْبِطُ
مِنْ
خَشْيَةِ
اللهِ وَمَا
اللهُ
بِغَافِلٍ
عَمَّا
تَعْمَلُونَ
 “Ne var ki, bötön bunlardan sonra yine kalpleriniz katılaşt&ı. Bu

inanmayan kalpleriniz katılıkta taş gibi, hatta daha da sertleşti. Çünkü taşlar arasında kendisinden ırmaklar fışkıran vardır; yarılıp da içinden su çıkan vardır. Allah korkusundan parçalanıp yuvarlananlar vardır.”[6] Bu ayet açıkça gösteriyor ki, imandan ve sevgiden yoksun olan bir gönül taştan bile daha sert ve acımasızdır. Bu yüzden imandan ve sevgiden kaynaklanan ve güzel ahlak ile beslenen hoşgörü İslam uygarlığının temelini oluşturur. Üstelik başka insanları sevmek ve onlara karşı hoşgörülü olmak o kadar da zor değildir. Çünkü iyi işlerle kötü işler aynı ellerle yapılmaktadır. Yine güzel sözlerle fena sözler aynı ağızdan çıkıyor. Güzel davranışlarla çirkin davranışlar aynı organlar tarafından yapılıyor. Durum böyle olunca, Allah’ın aynası durumundaki kalbe imanı yerleştirmek var iken inkâra gidilmesi, iyi sözleri söylemek var iken kötü sözlerin sarf edilmesi, güzel şeyleri yapmak var iken çirkin işlerin yapılması akıl ve mantıkla bağdaşır bir şey değildir. O halde insanları sevmek ve onlara karşı hoşgörülü olmak aklın gereğidir. Denilebilir ki, hoşgörü, İslam’ın insanlığa sunduğu büyük bir armağandır. Çünkü hoşgörü sevgidir, güzelliktir, doğruluktur ve doğruya yönelmektir; daima iki şeyden en iyisini ve en güzelini tercih etmektir. Hoşgörü affetmek, bağışlamak ve karşısındaki insana değer vermektir. Hoşgörü bilgi, kültür ve dini tebliğin de aslıdır. Hoşgörü, bir müminin en büyük sermayesi olan güzel ahlakın özeti durumundadır. Sevgisizlik ve Hoşgörüsüzliük Hoşgörünün zıttı taassup, bağnazlık ve sevgisizliktir. Sevginin ve hoşgörünün kaynağı iman ve fazilet iken, taassubun kaynağı cehalettir. O halde altı çizilmesi gereken husus şudur: Cehalet İslam’dan ne kadar uzak ise taassup da o ölçüde uzaktır. Başka bir deyimle; güzellik, sabır, güzel sözler ve davranışlar, başkalarının kahrını çekebilme yiğitliği, nezaket, kibarlık ve bağışlayıcı olmak imandan, bilgiden ve faziletten kaynaklanır. Diğer taraftan tahammülüzliük, başkalarının düşüncelerine saygılı olmamak, haset, kin, hırçınlık, bağnazlık, saldırganlık ve zulüm cehaletten kaynaklanan kötü hasletlerdir. Kuşkusuz cahilî sistemlerin temel özelliklerinden olan bu hasletlerden hiç birisi bir Müslüman’ın sıfatı olamaz ve olmamalıdır. Müminlerin bu güzel ahlakına işaret olarak Kur’an-ı Kerim şöyle der: *

وَالَّذِينَاجْتَنَبُواالطَّاغُوتَاَنْيَعْبُدُوهَاوَاَنَابُوآاِلَىاللهِلَهُمُالْبُشْرَىفَبَشِّرْعِبَادِاَلَّذِينَيَسْتَمِعُونَالْقَوْلَفَيَتَّبِعُونَ

اَحْسَنَهُ
اُولَئِكَ
الَّذِينَ
هَدَيهُمُ
اللهُ
وَاُولَئِكَ
هُمْاُولُوا
اْلاَلْبَاب
16; “ Tağuta (Şeytana, putlara ve müstebit krallara) kulluk etmekten
kaçınıp Allah’a yönlenlere müjde vardır. Ey Muhammed! Dinleyip de en
güzel söze uyan kullarımı müjdele. İşte Allah’ın doğru yola erıştirdiği
kimseler onlardır ve onlar akıl sahipleridir.”[7] Bu ayette iki önemli nokta vardır:
Birincisi; gerçek mürsquo;minler her şeyin peşine düşmezler; bununla beraber
herkesin sözünü ciddi bir şekilde dinler, ölçer, tartar ve doğru
olduğuna inandıkları sözü kabul eder ve ona tabi olurlar. Ayrıca mürsquo;minler
dinledikleri sözlere yanlış mana vermeye çalışmazlar. Aksine onlar her
sözün doğru ve güzel tarafını kabul eder ve ondan istifade ederler. İşte burada
mürsquo;minlerin, imandan sonra ruhen gıdalandığı temel kaynak sevgi, güzellik ve
fedakârılıktır. İkincisi; Kur’an’da geçen “Tağut” kelimesi,
“haddi aşan” anlamına gelse de, daha çok Allah’a karşı isyan edip
kendisini, hizmetkârıları üzerinde sahip ve hükümran gören ve onları
kendisine hizmetkâr olmaya zorlayan kimse için kullanılmaktadır. Şeytan, dini veya
siyasi müstebit liderler veya krallar birer tağut kabul edilmiştir. Tağutun amacı, kendisine
tabi olanları aydınlıklardan alıp karanlıklara götürme”tir.[8] Kuşkusuz insanı bir
sürü günaha sevk eden şeytan ve insanı ihtiras ve arzularının esiri haline getiren
insan nefsi bu tağutların başında gelir. Yerine göre insanın karısı, çocukları, hısım ve
akrabaları, makam ve parası da insan için birer tağut hükmüne
geçebilirler. Tağutların ve tağuta tabi olanların beslendikleri temel kaynak ise sevgisizlik ve
menfaattir. Burada bir şey daha belirtmek gerekir: Zaman zaman dine bağlılık ve taassup birbirine
karıştırılıyor. Oysa bu iki kavramı birbirinden ayırmak gerekir. Her şeyden önce dinden ve
dini hayattan haberdar olan ve iyi niyetli olan bilir ki, dine bağlı yaşama biçimi, sadece
Allah’ın tesirinde kalmayı kabul etmek ve özgürce yaşamak istemenin bir
ifadesidir. Bu itibarla denilebilir ki, Allah’a kulluk yapmak özgürüğe atılan
ilk adımdır. Allah’a kulluk yapmayı reddedenler ise, özgürüklerini ipotek
altına koyarak başta nefis ve şeytan olmak üzere birçok nesneye bağlı kalmak
zorundadırlar. Her insan mutlaka bir şeye inanır. Hatta insanlarla hayvanları birbirinden ayıran
temel faktörlerden birisi, din ve dinin tezahürleri olan ibadetlerdir. Buna göre
insanın dinine bağlılık göstermesi bir ayıp, bir kusur, bir bağınazlık ya da bir eksiklik gibi
gösterilemez. Kaldı ki, tefrika, düşmanlık, kin ve bağınazlık dine bağlılıktan değil
cehaletten kaynaklanmaktadır. Dini yanlış anlamak ya da dini bir takım hurafelere sarıp aslından
uzaklaştırmak insanı taassup ve cehalete götürür. Farklı Din Mensuplarına
Gösterilen Hoşgörü Halk arasında bir insanı kötülemek ve ayıplamak
istedikleri zaman “mutaassiptir” derler. Fakat birisinden övgüyle
söz etmek istediklerinde “müsamahalıdır” ya da
“hoşgörülüdür” derler. Halkın hoşgörü ve
taassuba attettikleri değer budur. Biz burada konunun daha çok din ile olan ilişkisi
üzerinde durmak istiyoruz. Mürsquo;minler iki türü
hoşgörülü olmak zorundadırlar. Birincisi; yabancı din mensuplarına karşı

gösterilecekleri hoşgörüsümler. Diğer de Müslümanların birbirlerine gösterilecekleri hoşgörüsümler. Farklı dinlere mensup olan insanları sevgiyle ve hoşgörüsümler ile karşılamak İslam'ın evrensel bir din olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Eğer İslamiyet baştan beri geniş bir hoşgörüsümler esasına dayanmasaydı, dünyayı istila etmiş olan mutaassıp Hristiyanlara, kendilerinden başkasını insan yerine koymayan Yahudilere ve bağnaz putperestlere rağmen bu kadar geniş kitlelere ulaşabilir miydi? İslam'ı hoşgörüsümlerden ayırmak, başka bir ifade ile başka din mensuplarına karşı sert ve acımasız olmak, İslam'ın evrensel bir din olma özelliğine aykırıdır. Zira hoşgörüsümlerden yoksun olan bir din cihanşümul değil, olsa olsa bir kabile dini olabilir. Farklı dinlere mensup olanlara gösterilen hoşgörüsümler ve ceciller;evesinde şunları söyleyebiliriz: 1) Her şeyden önce Kur'an-ı Kerim, insanların farklı din ve inanışlara bağlı oluşlarını tabii hayatın temel bir dayanağı olarak kabul eder. Kur'an-ı Kerim şöyle der:
 َلَوْ شَاءَرَبُّكَلَجَعَلَالنَّاسَاُمَّةًوَاحِدَةًوَلاَيَزَالُونَمُخْتَلِفِينَ “Eğer Rabbin dileseydi, bütün insanların hak dinde ittifak eden bir tek ümmet yapardı. Fakat Allah bunu istemediğinden ittifak etmemişler, böylece ihtilaf etmeye devam edeceklerdir. Ancak Rabbinin İftederek hakta birleşmeyi nasip ettiği kimseler müstesnadır. Esasen Allah insanları bunun içindedir; yaratmıştır.”[9] Bu ayet, bütün insanların bir tek dine mensup olmalarının Allah tarafından istenen bir şey olmadığını ifade ediyor. Allah insanların doğru yola gelmelerini istiyor, fakat Allah'ın iradesi insanların seccedilim ümle;zgümler;ğünden yanadır. Allah insanların ümle;zgümler seccedilimlerine müdahale ederek Cehennemini yolunu tümle;müml;yle kapatacak olursa imtihan sırrı tamamen kaybolmuş olur. 2) İslam'ın akide sisteminde zorlama yoktur. لآاِكْرَاهَفِى الدِّينِ “Dinde zorlama yoktur”[10] ve وَلَوْ شَاءَرَبُّكَلاَمَنَ مَنْفِىاْلاَرْضِكُلُّهُمْجَمِيعًااَفَاَنْتَتُكْرِهُالنَّاسَحَتَّىيَكُونُوامُؤْمِنِينَ

 “Eğer Rabbin dileseydi, yeryüzünde bulunanların hepsi elbette topyekûn iman ederlerdi. Böyle iken, sen mi mü’min olsunlar diye insanları zorlayacaksın?”[11] ayetleri bunu apaçık bir şekilde dile getiriyor. Demek ki, sonucuna katlanmayı göze alarak isteyen kendi hür iradesiyle iman eder, isteyen de yine kendi hür iradesiyle küfürde kalır. Diğer taraftan, Kur’an’ın 13 ayetinde, peygamberlerin asıl görevinin sadece tebliğ etmek olduğunun vurgulanması, tebliğ etmek ve insanları doğru yola getirmeye muvaffak olmanın hassas bir dengede tutulduğunun açık bir ifadesidir. 3) İslam’da bütün mabetler kutsal kabul edilmiştir. Bu yüzden Müslümanların mabetlere gösterdikleri saygı dillere destan olmuştur. Allah şöyle buyuruyor:

اَلَّذِينَ
اُخْرِجُوا
مِنْ
دِيَارِهِمْ
بِغَيْرِ
حَقٍّ اِلاَّ
اَنْ
يَقُولُوا
رَبُّنَا
اللهُ
وَلَوْلاَ
دَفْعُ اللهِ
النَّاسَ
بَعْضَهُمْ
بِبَعْضٍ
لَهُدِّمَتْ
صَوَامِعُ
وَبِيَعٌ
وَصَلَوَاتٌ
وَمَسَاجِدُ
يُذْكَرُ
فِيهَا اسْمُ
اللهِ
كَثِيرًا
وَلَيَنْصُرَنَّ اللهُ
لَقَوِىٌّ
عَزِيزٌ

 “Eğer Allah insanların bir kısmının zararını diğer bir kısmı ile savmasaydı manastırlar, kiliseler, havralar ve Allah’ın adının çokça zikredildiği mescitler yıkılıp giderdi.”[12] Allah bu dünyada bir tek millete veya topluluğa mutlak iktidar nasip etmiyor. Eğer bir tek topluluğa veya millete daimi bir iktidar verilmiş olsaydı, sadece kaleler, saraylar ve ticaret merkezleri yerle bir olmaz; aynı zamanda ibadet yerlerinin kutsallığı da zedelenirdi. Başka bir ayette ifade edildiği gibi

لَفَسَدَتِ

[illegible]

karşı bile hoşgörümülü davranır. Allah şöyle buyuruyor:
 َعِبَادُ
الرَّحْمَنِ
الَّذِينَ
يَمْشُونَ
عَلَى
اْلاَرْضِ
هَوْنًا
وَاِذَا
خَاطَبَهُمُ
الْجَاهِلُو
06;َ قَالُوا
سَلاَمًا
“Rahmanın kulları yeryüzünde vakar ve tevazu ile yürüyen
kimselerdir. Cahiller onlara laf attıkları zaman, ‘selam’ der geçerler.”
[\[19\]](#) خُذِ
الْعَفْوَ
وَأْمُرْ
بِالْعُرْفِ
وَاَعْرِضْ
عَنِ
الْجَاهِلِي
06;َ “Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz
çevir”[\[20\]](#) ayeti de hoşgörümüyü emreden bir ayettir.
Çünkü affetmek, hep iyilikleri emretmek ve cahillere aldırış etmemek
hoşgörümü olmanın ta kendisidir. İslam dini kardeş olmayı ve diğergamlığı
emreder. Rasulüllah (s.a.v) meşhur bir hadiste لاَ
يُؤْمِنُ
أَحَدُكُمْ
حَتَّى
يُحِبَّ
لأَخِيهِ مَا
يُحِبُّ
لِنَفْسِهِ
“Sizden birisi, kendi nefsi için istediğini mü ’min kardeşi için de
istemedikçe gerçek mü ’min olamaz” buyurarak İslam’ın
başkasını düşünme dini olduğunu, başkasını düşünmeyenlerin
gerçek mü ’min olamayacaklarını açıkça ifade ediyor. Diğer
tarafı Hz. Peygamber (s.a.v) “insanların en hayırlısı onlara en çok faydalı
olandır”[\[21\]](#) buyuruyor. İnsanlara faydalı olmak ancak adaleti ve iyiliği dağıtmakla
mümkündür. Çünkü Allah
اِنَّ اللهَ
يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ
وَاْلاِحْسَ
75;نِ
وَاِيتَائِ
ذِى

[illegible]

“Vallahi kaplanların Medine’ye saldırıp beni parçacıl;alayacaklarını bilsem yine de bu orduyu gönderceğim. Ccıl;nk; bu Resulullah’ın (s.a.v) emridir”[24] diyerek orduyu göndermiştir. Hz. Ebubekir’in bu tavrı, Allah ve Resul’ünün kesin emirleri olduğu takdirde yapılacak bir şeyin olmadığını aacıl;ıkccıl;a ifade ediyor. Bizler ccıl;ocuklarımızdan ve sorumlu olduğumuz aile fertlerinden dinin emir ve yasaklarına uygun hareket etmelerini bekleyebiliriz. Bu bizim hakkımızdır. Söml;z gelimi, namaz kılmayan, ya da iccıl;ki iccıl;en bir yakınımızı veya dostumuzu usulüne uygun bir üml;slupla uyarmak hoşgöml;rüml;ye aykırı değildir. Eğer bunu hoşgöml;rüml;ye aykırı bir davranış olarak kabul edersek hoşgöml;rüml;nüml;n iccıl;ini boşaltmış oluruz. Söml;zlerimi tamamlarken İnsan öml;nce yaratanını tanımalı ve onu sevmelidir. Kalbine yerleştirilmiş bulunan dağ gibi sevgi cevherini öml;ncelikle Allah’ın a yöml;nlendirmelidir. Ancak bundan sonra kâccıl;inatı ve mahluccıl;ları Allah namına sevmeye hakkı vardır. Böml;yle bir iman ve sevgi göml;cüml;yle donatılmış olan insan yaratılanı sever yaratandan öml;tüml;rüml;. Aynı zamanda sevgiyi ve hoşgöml;rüml;yüml; hayatın bir parçacıl;ası olarak kabul ettiği iccıl;in endişesiz, kaygısız ve az problemlili bir hayat söml;rdüml;rüml;r. Düml;nyanın birccıl;ok böml;lgesini etkileyen ve etkileri göml;nüml;müml;z Batı uygarlığı üml;zerinde aacıl;ıkccıl;a göml;rüml;len İslam uygarlığı hoşgöml;rüml; esasına dayanır. Hz. Muhammed (s.a.v) merhametli, affedici ve hoşgöml;rüml;lüml; olduğu iccıl;in; sert, kaba ve katı yüml;rekli olmadığı iccıl;in düml;nyanın öml;nemli bir kısmını ve mutaassıp kavimleri hidayete kavuşturabilmiştir. Allah elccıl;isine hitaben şöml;yle buyuruyor: #1601;#1614;#1576;#1616;#1605;#1614;#1575;#1585;#1614;#1581;#1618;#1605;#1614;#1577;#1613;#1605;#1616;#1606;#1614;#1575;#1604;#1604;#1607;#1616;#1604;#1616;#1606;#1618;#1578;#1614;#1604;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;#1608;#1614;#1604;#1614;#1608;#1618;#1603;#1615;#1606;#1618;#1578;#1614;#1601;#1614;#1592;#1617;#1611;#1575;#1594;#1614;#1604;#1616;#1610;#1592;#1614;#1575;#1604;#1618;#1602;#1614;#1604;#1618;#1576;#1616;#1604;#1575;#1614;#1606;#1618;#1601;#1614;#1590;#1617;#1615;#1608;#1575;#1605;#1616;#1606;#1618;#1581;#1614;#1608;#1618;#1604;#1616;#1603;#1614;#1601;#1614;#1575;#1593;#1618;#1601;#1615;#1593;#1614;#1606;#1618;#1607;#1615;#1605;#1618;#1608;#1614;#1575;#1587;#1618;#1578;#1614;#1594;#1618;#1601;#1616;#1585;#1618;#1604;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;#1608;#1614;#1588;#1614;#1575;#1608;#1616;#1585;#1618;#1607;#1615;#1605;#1618;#1601;#1616;#1609;#1575;#1618;#1604;#1575;#1614;#1605;#1618;#1585;#1616;#1601;#1614;#1575;#1616;#1584;#1614;#1575;#1593;#1614;#1586;#1614;#1605;#1618;#1578;#1614;#1601;#1614;#1578;#1614;#1608;#1614;#1603;#1617;#1614;#1604;#1618;#1593;#1614;#1604;#1614;#1609;#1575;#1604;#1604;#1607;#1616;#1575;#1616;#1606;#1617;#1614;#1575;#1604;#1604;#1607;#1614;#1610;#1615;#1581;#1616;#1576;#1617;#1615;#1575;#1604;#1618;#1605;#1615;#1578;#1614;#1608;#1614;#1603;#1617;#1616

16;#1604;#1616;#1610;#1606;#1614; “Allah’ın rahmeti sayesinde sen onlara karşı yumuşak davrandın. Eğer kaba ve katı yürekli olsaydın onlar senin etrafından dağılıp giderlerdi. Artık sen onları affet. Onlar için Allah’tan bağışlama dile. İş konusunda da onlarla müşavere et.”[25] [\[1\]](#) Musa K. [\[1\]](#) YILMAZ Prof. Dr., Harran Üniversitesi, İlahiyat [\[1\]](#) Fak. Öğretim Üyesi [\[2\]](#) Said [\[1\]](#) Nursi, Mektubat, s. 34. [\[3\]](#) Said [\[1\]](#) Nursi, Sözler, 574.. [\[4\]](#) Sözler, [\[1\]](#) s. 574. [\[5\]](#) Sözler. [\[1\]](#) A.y. [\[6\]](#) Bakara, [\[1\]](#) 2/74. [\[7\]](#) Zümer, [\[1\]](#) 39/17-18 [\[8\]](#) Bakara, [\[1\]](#) 2/257 [\[9\]](#) Hud, [\[1\]](#) 11/118. [\[10\]](#) Bakara, [\[1\]](#) 2/256. [\[11\]](#) Yunus, [\[1\]](#) 10/99. [\[12\]](#) Hac, 22/ [\[1\]](#) 40 [\[13\]](#) Bakara, [\[1\]](#) 2/251 [\[14\]](#) Buharî, [\[1\]](#) Mağazi, 41, Hibe, 38; Müslim, Selam, 42.

-

[İslam ve Hayat, Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)